

Høring i Arbeids- og sosialkomiteen Norsk Oversetterforenings kommentarer til Prop. 1 S for budsjettåret 2024

Om Norsk Oversetterforening

Norsk Oversetterforening (NO) ble stiftet 1. november 1948 og har om lag 340 medlemmer som til sammen oversetter fra rundt 50 språk. Foreningen har til formål å samle norske skjønnlitterære oversettere, arbeide for å høyne kvaliteten på norske oversettelser, ivareta kunstnergruppens faglige og økonomiske fellesinteresser, og så langt som mulig også bistå enkeltmedlemmer og andre skjønnlitterære oversettere. NO arbeider også for å høyne oversetterfagets status og synliggjøre oversetteren som opphaver, samt for å fremme forståelsen for den samfunnsmessige betydningen av språkkompetanse.

Norsk Oversetterforening ønsker i forbindelse med Statsbudsjettet 2024 å henlede oppmerksomheten på en mangel i pensjonssystemet, og har følgende innspill til Arbeids- og sosialkomiteen:

Vi synes det er positivt at regjeringen i *Meld. St. 22 (2022-2023) Kunstnarkår* formidler at den i tillegg til kunst- og kulturpolitiske virkemidler ønsker å gå gjennom andre kunstnerrelevante politikkområder, – som blant annet pensjonspolitikken – da de fleste kunstnere er frilansere eller selvstendig næringsdrivende. For eksempel er vi svært positive til at regjeringen vil utrede pensjonsopptjening på langvarige stipender, ettersom disse kan regnes som kunstnerens lønn. Her slutter vi oss til Creo og Kunstnernettverket som ber om dette i sine innspill.

- Frilansere faller imidlertid igjennom når det gjelder muligheter til pensjonsopptjening.

Andelen «ekte» frilansere, eller arbeidstakere som mottar lønn utenfor arbeidsforhold, er langt høyere blant kunstnere enn i samfunnet for øvrig. Det er svært få frilansere i Norge, de største gruppene er skjønnlitterære oversettere, fosterforeldre og våre folkevalgte.

Statlige fosterhjem har en pensjonsordning gjennom Bufetat, lokale folkevalgte kompenseres for tap av pensjonsrettigheter gjennom forskrift, mens pensjon til de folkevalgte på Stortinget er hjemlet i lov om pensjonsordning for stortingsrepresentanter. For skjønnlitterære oversettere, kommunale fosterhjem og andre grupper frilansere finnes det ingen pensjonsordninger utover Folketrygden som ikke er basert på individuell sparing.

- Pensjon fra første krone for frilansere vil dermed være et svært treffsikkert virkemiddel for å sikre pensjonsopptjening for disse gruppene.

Skjønnlitterære oversettere forholder seg gjerne til kun en håndfull oppdragsgivere i løpet av et år, ofte også i løpet av et yrkesliv, og de fleste oppdrag varer i flere måneder. Det er vanskelig å se forskjell på dette og ansettelse i kortere engasjementer, som nå kommer inn under ordningen om pensjon fra første krone.

Kunstnarkår anerkjenner at pensjonsreformen har hatt store konsekvenser for kunstnerne, og at mange kunstnere har kommet dårlig ut av omleggingen til alleårsregelen. Pensjonsreformen

Norsk Oversetterforening

skal få flere til å spare til egen pensjon, men mange frilansere har ikke økonomi til å sette av penger til pensjon gjennom f.eks. IPS. Kun 6,3 prosent av kunstnerne har egen pensjonsordning.

Kunstnerundersøkelsen (2019), utarbeidet av Telemarkforskning, viser at skjønnlitterære oversettere er en kunstnergruppe som henter en svært stor del av inntekten sin fra sitt kunstneriske virke og også vier størstedelen av arbeidstiden sin til dette. Det ligger også i oppdragenes natur at de må utføres på frilansbasis. Det er ikke et alternativ å utøve yrket – kunsten! – som ansatt.

- De færreste skjønnlitterære oversettere har pensjonsopptjening utover Folketrygden.

Regjeringen fremholder at målet er en god og rettferdig pensjon for alle. Men frilanserefaller fortsatt mellom alle stoler, og verken *NOU 2022:7 Et forbedret pensjonssystem* eller *Kunstnarkår* tyder på at situasjonen vil forandre seg med det første. Konsekvensene av dette, utover det urimelige i at en gruppe arbeidstakere ikke omfattes av en ordning som like gjerne kunne innlemmet dem, er at mange frilansere vil få lav pensjonsopptjening og følgelig potensielt bli en økonomisk belastning for sine hjemkommuner når de når pensjonsalder.

- Dette kan enkelt avhjelpes ved at også frilansere innlemmes i ordningen med pensjon fra første krone og første dag.

Hilde Lyng

Foreningsleder
Norsk Oversetterforening